

ازدواج سفید و آسیب‌های آن^۱

حجت‌الاسلام والمسلمین زهیر احمدی*

اشاره

واژه «ازدواج سفید» چند سالی است در فضای فرهنگی و اجتماعی ایران رواج یافته است. در این سبک زندگی مشترک، زن و مرد بدون انجام عقد شرعی و قانونی، زندگی زناشویی خود را آغاز می‌کنند. آنها بر این عقیده هستند که ازدواج سفید می‌تواند به عنوان راهکاری برای رفع نیازهایشان و رهایی از مشکلات ازدواج رسمی باشد. این نوشتار به بیان پیامدهای ازدواج سفید از نگاه روانشناسی می‌پردازد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد پدیده ازدواج سفید، هرچند در ظاهر راحتی و آسایش خاصی را به زن و مرد القا می‌کند، اما آسیب‌های متعددی به فرد و جامعه وارد می‌کند که شاید جبران آن بسیار سخت باشد.

مفهوم شناسی

ازدواج سفید به معنای هم‌خانگی، هم‌باشی و هم‌زیستی مشترک است که شامل پیوندی می‌باشد بین زن و مرد به مدت نامعلوم که فاقد مشروعیت شرعی و حقوقی بوده و دارای عشق رمانتیک و رابطه جنسی است.

آسیب‌ها و پیامدهای ازدواج سفید

ازدواج سفید پیامدهای ناگوار فردی و اجتماعی در پی دارد که به برخی از آنها اشاره می‌شود.

---

۱. این نوشتار برگرفته از کتاب سفیدسیاه (تحلیل و بررسی پدیده نوظهور ازدواج سفید با رویکرد دینی و روانشناختی) از انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام در سال ۱۳۹۹ است.
* کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی، مربی، دانشگاه پیام نور تهران، واحد اسلامشهر.

۱. بی‌قیدوبندی و هرج و مرج در روابط

هر انسانی، مسئولیتی در برابر جامعه دارد که در منابع مختلف دینی و غیردینی به آن اشاره شده است. رعایت قوانین رانندگی، کیفری، حقوقی، شهروندی، اجتماعی، شغلی و خانوادگی همگی جزو مسئولیت‌های اجتماعی فرد است که وظیفه رعایت و اجرای آن را دارد.

برخلاف ازدواج رسمی، در ازدواج سفید و همباشی مسئولیتی وجود ندارد. این موضوع (نپذیرفتن دغدغه‌های مالی شریک زندگی، هماهنگی امور خانه یا یکدیگر، هماهنگی با همسر، تأمین نیاز جنسی و...) در ابتدا امر خوبی به نظر می‌رسد، مخصوصاً برای آقایان؛ اما بدون شک، آنها ضربه‌ای سخت بر پیکره سیستم خانواده وارد می‌کنند. زن و مرد با قبول نکردن نوعی چارچوب در امور خانه و شریک خود، باعث به هم ریختگی زندگی و برهم خوردن تعادل هسته مهم اجتماعی می‌شوند و آسیب جدی و جبران‌ناپذیری بر روابط عاشقانه، عاطفی و صمیمانه خود وارد می‌سازند. «برقراری پیوند دو جنس در طول تاریخ، برای مردان مسئولیت فراهم‌کنندگی و حفاظت‌کنندگی از زنان و فرزندان را به وجود می‌آورد. بنابراین معاشرت‌های خارج از چارچوب، نه تنها موجب تخریب فرایند پیوند میان زن و مرد می‌شود، بلکه مشکلات اساسی اجتماعی را پدید می‌آورد» (زارعی توپخانه، ۱۳۹۴).

حال جای این سؤال است که آیا زندگی با شخصی که سعادت، آرامش، نیک‌بختی و رشد همسرش برای او مهم نیست و تنها به منافع خود اهمیت می‌دهد، صحیح است؟ آیا شروع زندگی مشترک با فردی که عشق رمانتیک دارد و نه عشق کامل، عاقلانه است؟ آیا می‌توان در کنار او احساس آرامش کرد و زندگی شیرینی داشت؟

خانم بیست و یک ساله می‌گوید: گاهی می‌شود دو هفته از او خبری نیست. اصلاً به نیازهای من توجهی نمی‌کند. پیش خودش نمی‌گوید من هم وجود دارم، دل دارم. خسته شدم. دوست دارم جدا شوم، ولی وابسته هستم. انگار هر وقت نیاز دارد، می‌آید خانه، و من بیشتر وقت‌ها تنها هستم. الان چند روز است که نیست. من هم مجبورم نیازم را جایی دیگر برطرف کنم، هر چند دوست دارم فقط با او باشم (تحقیق میدانی).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد احتمال اینکه زوج‌هایی که ازدواج سفید کرده‌اند فقط با همسر خود ارتباط جنسی برقرار کنند بسیار کمتر از زوج‌هایی است که ازدواج رسمی داشته‌اند، هر چند اکثر آنها می‌گویند که از طرفشان چنین انتظاری دارند. در ازدواج سفید شخص خود را مسئول حفظ زندگی مشترک نمی‌داند، او هنوز در حال و هوای مجردی است، با این تفاوت که یک شریک جنسی و عاطفی هم دارد که می‌تواند به آسانی هیجانان خود را تخلیه کند.

۲. دستیابی به شناخت معیوب

تشخیص میزان همسانی و سازگاری زن و مرد با یکدیگر در زندگی مشترک، یکی از دلایل مهم افرادی است که هم‌خانگی را برمی‌گزینند تا بعدها در صورت وجود تشابه، با هم ازدواج کنند یا در صورت بروز اختلاف، قبل از شروع زندگی، از یکدیگر جدا شوند؛ درحالی‌که «برحسب مطالعات متعدد، هم‌خانگی تأثیری بر سازگاری و خشنودی زناشویی ندارد و زوج‌هایی که قبلاً هم‌خانگی را تجربه کردند، در مقایسه با دیگران، از شانس کمتری برای کسب موفقیت زناشویی برخوردار بوده و خشنودی کمتری به ازدواج، و تعهد کمتری به آن دارند» (بستان، ۱۳۹۴). «زنانی که ابتدا با زوج خود هم‌خانه بودند و سپس با وی ازدواج کردند، در یک رنج ده‌ساله از یکدیگر طلاق گرفته بودند» (کندال^۱، ۲۰۱۰). «یک بررسی در امریکا و سوئد نشان داده است که میزان طلاق در میان افرادی که قبلاً یک دوره هم‌خانگی را گذرانده‌اند، هشتاد درصد بیشتر از میزان طلاق در میان افرادی است که قبلاً تجربه هم‌خانگی را نداشتند» (همان).

ازدواج سفید نتوانست سطح رضایتمندی و شناخت را حتی در امریکا و اروپا در بین افراد افزایش دهد؛ تا جایی که نتایج به‌دست‌آمده، ناکارآمدی این شیوه زندگی را نمایان کرد. «اکثر پژوهش‌هایی که در استرالیا و سایر کشورهای غربی درباره این موضوع انجام شد، نشانگر روندی کاملاً معکوس بود؛ یعنی ازدواج‌هایی که با زندگی مشترک غیررسمی همراه بود، اغلب در مقایسه با ازدواج‌های مستقیم و بدون زندگی قبلی، از عمر کوتاه‌تری برخوردار بودند» (روث وستون، ۱۳۸۳). مطالعات محققان عرصه علوم انسانی نشان‌دهنده آن است که شناخت درستی برای زن و مرد در هم‌خانگی حاصل نمی‌شود تا ضامن دوام و تفاهم در زندگی مشترک بعدی باشد. لذا این خیالی بیش نیست که ما هم‌خانگی را انتخاب کردیم تا یکدیگر را در زندگی مشترک بشناسیم و در صورت هم‌کفو نبودن، از یکدیگر جدا شویم.

خانم بیست‌وهشت‌ساله می‌گوید: ما سه سال با هم دوست بودیم و یک سال هم‌خانه بودیم. بعد از گذشت چهار سال، ازدواج کردیم. وقتی ازدواج کردیم، فهمیدم شوهرم از لحاظ اقتصادی شخصیت مستقلی ندارد و به والدینش وابسته است و من او را نه در آن سه سال دوستی، و نه در یک سال هم‌خانگی نشناخته بودم (تحقیق میدانی).

از سوی دیگر، این شناخت اگر بعد از ازدواج اتفاق بیفتد، کارایی لازم را ندارد. زیرا در این صورت توان جدایی برای بسیاری از دختران به دلیل شدت وابستگی وجود ندارد و آنها محکوم به

1. Kendall

شکست عاطفی هستند.

«تحقیقات نشان می‌دهد زن و شوهری که بر پایه احساس و تصورات عشق ظاهری ازدواج می‌کنند، کمتر مصلحت را در نظر می‌گیرند. آنها بعد از ازدواج و فروکش شدن تب عشقشان، تازه متوجه عیب و ایراد طرف مقابل خود می‌شوند» (کاکیا، ۱۳۸۳). زن و مرد در روابط هم‌خانگی، مصلحت زندگی فعلی و آینده خود را فدای لذت زودگذر و عشق خیالی می‌کنند. مطالعات اخیر نشان داده که افرادی که قبل از ازدواج قانونی، مدتی با یکدیگر هم‌خانه بودند، پایداری ازدواجشان تضمین شده نیست. (کندال^۱، ۲۰۱۰)

در اینجا می‌توان پرسش مهمی را مطرح کرد: امروزه که بسیاری از جوانان ما درگیر روابط دوستانه با جنس مخالف در محیط دانشگاه و اجتماع هستند و زمانی را با یکدیگر دوست بوده و به گمان خود، شناخت خوبی نسبت به یکدیگر پیدا کرده اند، چرا با گسترش این روابط عاطفی و بعضاً داشتن زندگی مشترک قبل از ازدواج، طلاق کاهش نیافته و بالعکس روزبه‌روز در حال افزایش است؟ افزایش طلاق در کلان‌شهرهایی چون تهران، اصفهان، خراسان و کرمان^۲ نشان‌دهنده آن است که ازدواج سنتی و روستایی به مشکل جدی برنخورده است؛ زیرا اگر اقتصاد عامل اصلی بود، آمار طلاق در افراد روستایی که سطح زندگی مالی آنها بسیار پایین‌تر از مرفهین شهرنشین است، بیشتر بود. پس سبک‌های نوظهوری که در شهرها رایج شده، مشکل‌آفرین بوده است. اگر هدف از همبازی و دوستی با جنس مخالف و به طور کلی روابط قبل از ازدواج، شناخت همدیگر است، چرا شاهد کاهش طلاق در اجتماع نیستیم؟ آیا با دوستی‌های چندین‌ساله شناخت نسبی حاصل نمی‌شود؟

افزایش طلاق حاکی از آن است که دوستی‌های عشقی، حتی شناخت نسبی هم به دنبال ندارد تا رضایت نسبی را از ازدواج به همراه داشته باشد. به‌راستی اگر دوستی و زندگی قبل از ازدواج می‌تواند ما را در شناخت بهتر از طرف مقابلمان کمک کند، چرا شاهد تأثیر آن در جامعه نیستیم؟ چرا از دهه هشتاد به بعد، که ابزارهای ارتباطی در ایران گسترش یافت، طلاق رشد چشمگیری داشته است؟ بنابر گزارش مرکز آمار ایران در سال ۱۳۸۵ تعداد طلاق‌های ثبت‌شده در کل کشور ۹۴۰۳۹ مورد بوده، درحالی‌که تعداد طلاق‌های ثبت‌شده در سال ۱۴۰۰، ۲۰۳۹۰۴ مورد بوده^۳ که بیش از دو برابر افزایش داشته است. این رشد چشمگیر نشانگر آن

1. Kendall

2. <https://www.sabteahval.ir/Upload/Modules/Contents/asset99/t-96.pdf>

3. <https://www.sabteahval.ir/tab-19.aspx>

است که روابط دوستانه در قبل از ازدواج نتوانسته است طلاق را کاهش دهد. حتی آن را ثابت نگه نداشته، بلکه افزایش داده است.

۳. تخریب جایگاه زن نزد مردان

پروفسور ریک می‌گوید: «مردها از زنی که بیش از یک مرد در زندگی‌اش وجود داشته باشد، بدشان می‌آید» (مطهری، ۱۳۶۹). «همچنین براساس تحقیقات طولی در امریکا، مردان بیشترین عشق و علاقه خود را نسبت به زنان دوشیزه و عقیقه گزارش داده‌اند» (زارعی توپخانه، ۱۳۹۴).

اینکه زن باید خود را وقف یک مرد کند، ارتباطی به دین اسلام و سبک ازدواج سنتی و مدرن ندارد و این نگرش تبعیض جنسیتی از طرف اسلام نیست. همان‌طور که بیان کردیم، این خصلت یک ویژگی روانی فراگیر است که بنا بر نظر یونگ، روان‌شناس سوئیسی، «ناهمیشار جمعی یا کهن‌الگو نامیده می‌شود» (شولتز، ۱۳۹۴) و مربوط به نوع انسان‌هاست نه یک فرد یا یک دین. در تمام دنیا این ویژگی برای مردان شناخته شده است که مردها به زنانی عشق می‌ورزند که دوشیزه و عقیقه بوده یا یک مرد در زندگی آنان باشد نه چندین مرد و از زنی که با چندین مرد ارتباط عاطفی و نزدیک داشته باشد دوری می‌کنند. این در حالی است که چنین محدودیتی را برای خود قائل نیستند و «میزان روابط جنسی‌شان با بیش از یک زن بیشتر است» (اوحدی، ۱۳۸۳).

بنابراین بیشترین آسیب را در هم‌خانگی، زنان متحمل می‌شوند؛ به دلیل اینکه مردان به زنانی که حدودمرزی در روابط عاطفی و جنسی خود قائل نیستند، علاقه ندارند و تنها برای رفع نیاز، آنها را برمی‌گزینند. این کهن‌الگوی روانی در ایران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا در فرهنگ ایرانی - اسلامی باکره بودن، اصلی مهم است و قابل چشم‌پوشی نیست و خانواده‌ها و مردان اندکی هستند که حاضر شوند با چنین دخترانی زندگی کنند.

تحقیقات نشان می‌دهد مردان رابطه جنسی را بر عشق مقدم می‌دارند و انتخاب شریک فعلی خود را به عنوان همسر آینده قطعی ندانسته و حتی برخی از مردان، در این خصوص شک دارند؛ درحالی‌که زنان هر لحظه به شریک خود وابسته‌تر می‌شوند» (ر.ک: مهدیه، ۱۳۹۴).

جامعه‌شناسان در تحلیل روابط زن و مرد در ایران می‌گویند: «در جامعه ما به بکارت و دست‌نخورده‌گی زن اهمیت داده می‌شود و زن نمی‌تواند وارد رابطه‌های متعدد شود. این کار، هم از نظر اجتماعی و هم از نظر روحی به او لطمه می‌زند».^۱ در چنین وضعی، برای زن ممکن

1. <https://www.farsnews.com/printable.php?nn=13930625000589>

نیست هم وارد سبک هم‌خانگی شود و هم آینده زناشویی خود را حفظ کند؛ درحالی‌که مرد می‌تواند همسرش را به طور قانونی داشته باشد و زندگی و فرزندانش را حفظ نماید و هم دختری را مدتی ملعبه دست خود کند، بی‌آنکه برای او خطایی بی‌بازگشت به شمار آید.

۴. روابط زودگذر و بی‌دوام

کسانی که هم‌خانگی را تجربه می‌کنند، احتمالاً به جای زندگی پایدار، یک ماجرای عاشقانه زودگذر دارند. روابط در زمان شکل می‌گیرند و گسترش می‌یابند و حفظ می‌شوند، ولی ماجرای عاشقانه بدون رابطه پایدار، در بهترین حالت، یک مواجهه لذت‌بخش، کوتاه است. در جامعه مصرفی امروز، ماجرای عشقی به سرعت ایجاد می‌شود و به آسانی با اولین نشانه تعارض از بین می‌رود. همانطور که در جلسات مشاوره دختران و پسران از روابط متعدد خود گزارش می‌دهند، عشق‌های فست فودی به شدت در حال افزایش است.

روابط خوب و بادوام، از بودن در کنار یکدیگر در همه سطوح زندگی ساخته می‌شود، نه فقط در سطح عواطف و غریزه جنسی. «تحقیقات نشان داده افرادی که قبل از ازدواج، با یکدیگر زندگی مشترک غیررسمی دارند، حتی اگر ارزش‌های مذهبی و جنسی خود را رعایت کنند، باز هم احتمال خطر خیانت زناشویی تا ۳۹ درصد افزایش می‌یابد» (نژادکریم، ۱۳۹۵) و سطح رضایت از زندگی آنها به میزان قابل توجهی پایین تر است (موریس^۱، ماکالوسو^۲، واشفورد^۳، ۲۰۱۹).

۵. بهم‌ریختگی ذهنی از خاطرات زندگی گذشته

یکی از کارکردهای مهم و اساسی حافظه انسان، ذخیره‌سازی خاطرات گذشته و یادآوری آن است. انسان‌ها خاطرات خوب و بد گذشته را در حافظه خود ذخیره می‌کنند و از آنها تجربه به دست می‌آورند و به مناسبت‌ها و علت‌های مختلف، آنها را مرور، و یادی از گذشته می‌نمایند.

یکی دیگر از پیامدهای مهم همبستگی، خاطراتی است که در ذهن فرد از زندگی گذشته او ثبت می‌شود. این خاطرات، چه خوب و چه بد، موجب ناآرامی زندگی هر شخص می‌شود. یادآوری یادگارهای تلخ و شیرین، احساسات و هیجانات خوب و بدی را در درون آدمی زنده می‌کند. احساس خشم، نفرت، شرم، غم، افسردگی، پشیمانی برای شکست‌ها، و احساس شادی و لذت برای موفقیت‌ها، با یادآور شدن خاطرات گذشته نمایان می‌شوند. لذا نمی‌توان

1. Morris

2. Macaluso

3. Ashford

نمایان شدن خُلق منفی را در آن زمان نادیده گرفت و از تأثیرات استرس و اضطراب بر رفتار انسان چشم‌پوشی کرد.

خاطرات روابط شیرین عاطفی و جنسی گذشته، سبب بر هم خوردن آرامش روحی می‌شود. این مسئله به طور ناخودآگاه فرد را می‌رنجانند؛ به این دلیل که دائم در حال مقایسه رابطه قبلی با رابطه فعلی یا سرزنش کردن عملکرد و انتخاب اشتباه خود در گذشته یا حال است. در نتیجه ازدواج و عشقی که باید سکون و آسودگی به همراه داشته باشد، تهدیدکننده آرامش می‌شود.

هرچند در ازدواج رسمی هم طلاق و جدایی وجود دارد، اما در هم‌خانگی به دلیل اینکه رابطه از دو طرف آزاد است، ممکن است در عین وجود علاقه و نبود مشکل، جدایی صورت گیرد، یا ممکن است در هنگام جدایی، هنوز یکی از طرفین وابستگی شدید به طرف مقابل داشته باشد و با جدایی، دچار افسردگی مزمن و شکست عاطفی شود؛ زیرا از طرفی، فرد کماکان علاقه‌اش را از دست نداده و خواهان ادامه رابطه است، و از طرف دیگر، به دلیل دل‌سردی، امکان ادامه آن وجود ندارد.

خانم چهل‌ساله می‌گوید: دانشجو بودیم و رؤیاهای زیادی در سر داشتیم. با یکی از دانشجویان دوست شدم و به خاطر مشکلاتی که در خوابگاه داشتم و بی‌پولی، مرا دعوت کرد که با او زندگی کنم. یک خانه یک‌خوابه با پول پدرش اجاره کرده بود و هر وقت والدینش می‌آمدند، باید به خوابگاه می‌رفتم. روزها با هم نقشه می‌کشیدیم که بعد از اتمام تحصیل، چه کارهایی خواهیم کرد، اما همه اینها خواب بود. من بعد از تحصیل، کاری پیدا کردم و مورد‌های احتمالی ازدواج را از خود راندم، اما او وقتی موقعیت شغلی خوبی پیدا کرد، بعد از هفت سال، به دنبال یک دختر پاک رفت. حالم به هم می‌خورد وقتی یاد می‌آید که گفت: «خانواده‌ام می‌خواهند با یک دختر پاک و نجیب ازدواج کنم».^۱

گفته می‌شود در هم‌خانگی، دو طرف نباید به هم وابسته شوند و ادعا می‌شود انتخاب این مسیر آگاهانه است، ولی این ادعا در عمل امکان‌پذیر نیست و زن و مرد به یکدیگر وابسته می‌شوند؛ کما اینکه در تحقیقاتی که در ایران شده، وابستگی بین زن و مرد هم‌خانه مشهود است. از این رو آنان دچار نوعی ناراحتی می‌شوند و به بن‌بست می‌رسند.

۶. ابهام آینده زندگی در میان‌سالی و کهن‌سالی

انسان‌ها در حال رشد هستند و روزبه روز بر سن و عمر آنها افزوده می‌شود. افراد روزی از

1. <https://www.farsnews.com/printable.php?nn=13930625000589>

کودکی، نوجوانی، جوانی و میان‌سالی عبور می‌کنند و به کهن‌سالی می‌رسند و سطح عملکردهای ذهنی و جسمی آنها کاهش می‌یابد و قابلیت‌های آنها محدود می‌شود. «این دوره بنا بر نظر اریکسون، دوره یک‌پارچگی در برابر پریشانی و رکود» (برگ، ۱۳۹۳) نام‌گذاری شده است، که در صورت عدم موفقیت در گذشته، احساس تباهی خواهند داشت.

ماهیت سست و ناپایدار هم‌خانگی، آینده یک زندگی مشترک را نامعلوم می‌کند. فردایی که به دلیل بالا رفتن سن و کاهش قوای فکری، جسمی و جنسی، نیاز به آرامش بیشتری دارد، یا آینده‌ای که نیاز بیشتری به همدم و همراه دارد، پایان مجهول و مبهمی خواهد داشت. گروهی زندگی را تنها دوران جوانی می‌بینند که از توان زیستی و روانی بالا، و ظاهری زیبا و جذاب برخوردارند، درحالی‌که فراموش کرده‌اند زندگی تنها دوران بیست تا چهل سالگی نیست و روزی قرار است سن پنباه و شصت سالگی را تجربه کنند. اگر با کمال خوش‌بینی، هم‌خانگی چندسالی ادامه داشته باشد، اگر بعد از گذشت سال‌ها در کنار هم بودن، در میان‌سالی یا کهن‌سالی از یکدیگر جدا شوند، چه اتفاقی خواهد افتاد؟ چه ضمانتی بر استمرار رابطه تا پایان عمر وجود دارد؟ چند رابطه را باید تا پایان عمر تجربه کرد تا به آرامش رسید؟ آرامش آن زمان چگونه تأمین می‌شود؟ به چند نفر باید عشق ورزید؟

از آنجا که در ازدواج سفید فرزندان شدن از اهداف هم‌خانه‌ها نیست و همچنین مدت زندگی مشترک محدود است، و از سوی دیگر، با پیشرفت علم، متوسط عمر افراد تا حدود هشتادسالگی رسیده است، چه کسی در این سن نیاز عاطفی، جسمی، امنیت و اجتماعی وی را تأمین می‌کند؟ دورانی که به دلیل فرسایش قوای فیزیولوژی، شناختی و هیجانی انسان، سطح نیازهای او گسترش می‌یابد و بیشتر از هر زمانی به شخص دیگری در کنار خود محتاج است. لذا نمی‌توان با چشمی بسته و شناختی محدود وارد سبک زندگی غربی شد.

نتیجه‌گیری

ازدواج سفید یا به عبارت بهتر هم‌خانگی، به عنوان رابطه زناشویی زن و مرد با یکدیگر بدون عقد رسمی و شرعی، بعد از انقلاب جنسی در غرب ایجاد شد و در ایران نیز از اواخر دهه ۸۰ شروع شد. گروهی از جوانان، هم‌خانگی را به عنوان مقدمه‌ای برای ازدواج می‌دانند و عده‌ای به عنوان گزینه‌ای بجای ازدواج آن را می‌خوانند. آنها بر این عقیده هستند که ازدواج سفید می‌تواند کاستی‌ها و مشکلات ازدواج رسمی را جبران کند. از این رو آن را راهکاری برای آسیب‌های ازدواج شرعی می‌دانند. در حالی که تحقیقات متعدد در سراسر جهان و حتی ایران نشان

می‌دهد، هم خانگی نتوانسته رضایت از زندگی را در میان زوجین افزایش دهد و این افراد پایداری ازدواجشان تضمین شده نیست (موریس، ماکالوسو، و اشفورد، ۲۰۱۹). (کندال، ۲۰۱۰) (روث وستون، ۱۳۸۳)، (بستان، ۱۳۹۴).

پژوهش حاضر نشان داد گمان برخی جوانان مبنی بر اینکه هم خانگی می‌تواند گزینه مناسبی برای رفع نیازهای آنها باشد، صحیح نیست. آسیب‌هایی چون: هرج و مرج در روابط، دستیابی به شناخت معیوب، تخریب جایگاه زن، روابط زودگذر، بهم ریختگی ذهنی، آینده مبهم نشان می‌دهد که جوانان نباید فریب ظاهر جذاب چنین روابط بدون تعهد و رسانه‌ای معاند را بخورند. هرچند که آسیب‌های دیگری در زمینه‌های خانوادگی، سیاسی، اجتماعی مانند: کاهش فرزندآوری و تولید نسل، افزایش بیماری‌های جنسی، نسل بی هویت و... را می‌توان برای هم خانگی برشمرد.

کتابنامه

قرآن کریم

۱. گلچین، مسعود و سعید صفری، ۱۳۹۶، کلان‌شهر تهران و ظهور نشانه‌های الگوی تازه‌ای از روابط زن و مرد: مطالعه زمینه‌ها، فرایند و پیامدهای هم‌خانگی، فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، دوره دهم، ش ۱، بهار، ص ۲۹-۵۷.
۲. مهدیه، مهسا و فریبا سیدان، ۱۳۹۴، «تحلیل جنسیتی روابط هم‌خانگی مشترک در زنان و مردان ایرانی (زوج‌های تهرانی)»، اولین همایش بین‌المللی نوآوری و تحقیق در هنر و علوم انسانی، مؤسسه سفیران فرهنگی مبین، استانبول، دسترسی در: پایگاه سیولیکا: https://www.civilica.com/Paper-ARTHUMAN01-ARTHUMAN01_161.html.
۳. کریمیان، نادر و همکاران، ۱۳۹۳، «تبیین تعهد زناشویی زنان و مردان متأهل بر اساس سبک‌های هویتی و ترس از صمیمیت»، فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی، سال سوم، ش ۱۱.
۴. کریمیان، نادر و اقبال زارع، ۱۳۹۵، بررسی کیفی وضعیت زندگی زنان دارای روابط هم‌خانگی با جنس مخالف، فصلنامه علمی-پژوهشی زنان و جامعه، سال هفتم، ش ۲، تابستان.
۵. زارعی توپخانه، محمد، ۱۳۹۴، بازگشت غرب به عفاف (بر اساس پژوهش مؤسسه رشد امریکا «IYD»)، انتشارات تلاوت آرامش، کرج.
۶. فولی، دنیس و آلین نیچس، ۱۳۹۰، دایرةالمعارف زنان، ترجمه غلامعلی صبوری، انتشارات

ترانه، مشهد.

۷. سهرابزاده، مهران؛ نوروزی، میلاد؛ عسکری کویری، اسماء، ۱۳۹۶، ازدواج سفید؛ انگیزه‌ها و زمینه‌ها، فصلنامه جامعه‌شناسی سبک زندگی، سال سوم، ش ۹، بهار و تابستان.
۸. رسولی، الهام، ۱۴۰۰، نگرش جوانان درباره ازدواج سفید، ماهنامه آفاق علوم انسانی، سال پنجم، شماره پنجاهم.
۹. برگ، لورا، ۱۳۹۳، روان‌شناسی رشد، ترجمه یحیی سیدمحمدی، ویراست چهارم (۲۰۰۷)، انتشارات ارسباران، تهران.
۱۰. بستان، حسین، ۱۳۹۴، جامعه‌شناسی خانواده با نگاهی به منابع اسلامی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم.
۱۱. روث وستون، لیکسیاکو و دیوید دواوس، ۱۳۸۳، تأثیر زندگی مشترک پیش از ازدواج بر فروپاشی ازدواج، ترجمه علی گل محمدی، فصلنامه شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده، ش ۲۵، پاییز.
۱۲. زارعی توپخانه، محمد، ۱۳۹۰، روابط آزاد زن و مرد از دیدگاه آموزه‌های دینی و روان‌شناختی، نشریه معرفت، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی^[۲]، سال بیستم، ش ۱۶۳.
۱۳. آزاد ارمکی، تقی، ۱۳۹۰، سنخ‌شناسی الگوهای روابط جنسی پیش از ازدواج در ایران، جامعه‌پژوهی فرهنگی، سال دوم، ش ۲، پاییز و زمستان.
۱۴. کاکیا، لیدا، ۱۳۸۳، عشق و ازدواج: معنا و مبنای عشق در ازدواج، ترجمه جعفر جوانبخت، انتشارات انجمن اولیا و مربیان، تهران.
۱۵. عباسی، مهدی، ۱۳۹۶، الگوی تنظیم رفتار جنسی با رویکرد اسلامی، انتشارات دار الحدیث، قم.
۱۶. کالات، جیمز، ۱۳۹۳، روان‌شناسی فیزیولوژی، ترجمه یحیی سیدمحمدی، نشر روان، تهران.
۱۷. نژادکریم، الهه و همکاران، ۱۳۹۵، نقش معاشرت‌های قبل از ازدواج در مشکلات عاطفی بعد از ازدواج، مجله سلامت اجتماعی، دوره سوم، ش ۴.
۱۸. آقایی، علی اکبر؛ تیمورتاش، حسن، ۱۳۸۹، بررسی رابطه و فرایند آسیب اجتماعی و امنیت اجتماعی، نشریه دانشنامه، شماره ۷۸.
۱۹. شولتز، دوان، نظریه‌های شخصیت، ترجمه یوسف کریمی و همکاران، نشر ارسباران،

تهران، ۱۳۹۴.

۲۰. اوحدی، بهنام، تمایلات و رفتارهای جنسی طبیعی و غیرطبیعی انسان، انتشارات صادق هدایت، اصفهان، ۱۳۸۳.

۲۱. مطهری، مرتضی، نظام حقوق زن در اسلام، انتشارات صدرا، قم، ۱۳۶۹.

22. Kendall, Diana, Sociology in Our Times, Wadsworth Publishing, Canada, 2010.

23. Morris, Heidi & Macaluso, Suzie & Ashford, Prentice, The Rise and Impact of Premarital Cohabitation: Implications for Christian Higher Education , Growth: The Journal of the Association for Christians in Student Development , vol 18, number 18, 2019

24. Barlow, A. and et al., Cohabitation marriage and the law, (axford. Hart), 2005.

25. <https://www.sabteahval.ir>

26. <https://www.farsnews.com>.